ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lietas Nr. A420280117
Lietas arhīva Nr. AA43-0722-18/5
ECLI:LV:ADAT:2018:0926.A420280117.10.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 26.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Valters Poķis,
tiesneši Una Mihailova un Ojārs Priedītis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas Centrālcietuma faktiskās rīcības, laika posmā no 2017.gada 2.maija līdz 2017.gada 7.maijam nesniedzot medicīnisko palīdzību, atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma atlīdzinājumu 1000 *euro* apmērā un personiskā kaitējuma atlīdzinājumu 4000 *euro* apmērā, sakarā ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 15.decembra spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. A/ 2017.gada 11.maijā vērsās Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde vai atbildētāja) ar iesniegumu (kam sekojuši vairāki identiska rakstura iesniegumi), lūdzot atzīt par prettiesisku Rīgas Centrālcietuma (turpmāk – cietums) faktisko rīcību, nesniedzot pieteicējam medicīnisko palīdzību, proti, nenodrošinot ārsta apskati akūtas saslimšanas gadījumā (izveidojas sastrutojums uz dzimumlocekļa, bija sāpes, temperatūra, ēstgribas trūkums, nebija iespējams gulēt) laika posmā no 2017.gada 2.maija līdz 2017.gada 7.maijam. Par minēto rīcību pieteicējs lūdza atlīdzināt viņam nodarīto morālo un fizisko kaitējumu, ko novērtēja 500 *euro* apmērā.

Pārvalde ar 2017.gada 27.jūnija lēmumu Nr.1/8-G/2132/2159/2229/2481 (turpmāk – lēmums) cietuma administrācijas faktiskajā rīcībā nekonstatēja neatbilstību normatīvo aktu prasībām un atteica izmaksāt pieteicējam atlīdzinājumu.

Lēmuma pamatojumā pārvalde, atsaucoties uz cietuma administrācijas sniegto informāciju saistībā ar pieteicēja vēršanos pēc medicīniskās palīdzības, pieteicējam veiktajām medicīniskajām apskatēm un terapiju strīdus laika posmā, konstatēja, ka veselības aprūpe pieteicējam tika organizēta un nodrošināta Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumu Nr.276 „Apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpes īstenošanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.276) noteiktajā apmērā un kārtībā. Pieteicēja norādīto, ka viņš bija vērsies ar iesniegumu jau no 2017.gada 2.maija, bet viņu cietuma administrācija ignorēja, pārvalde vērtēja kā faktiskajiem apstākļiem neatbilstošu. Tā kā konkrētajā gadījumā pārvalde nekonstatēja cietuma administrācijas prettiesisku faktisko rīcību, nav pamata kaitējuma atlīdzināšanai.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par cietuma administrācijas faktiskās rīcības, nesniedzot pieteicējam medicīnisko palīdzību strīdus laika posmā, atzīšanu par prettiesisku, morālā kaitējuma atlīdzinājumu 1000 *euro* apmērā un personiskā kaitējuma atlīdzinājumu 4000 *euro* apmērā. Vēlāk tiesā iesniegti vairāki pieteikuma papildinājumi.

Pieteikumā un tā papildinājumos norādīts, ka pieteicējs no 2017.gada 2.maija līdz 7.maijam bija vērsies pie cietuma darbiniekiem ar lūgumu izsaukt cietuma ķirurgu vai dežurējošo ārstu, jo pieteicējam bija stiprs dzimumlocekļa iekaisums, sastrutojums, asiņošana, sāpes, slikta pašsajūta, ēstgribas zudums. Slimība sāka progresēt, bet pieteicēja lūgumi tika ignorēti. Ar šādu cietuma administrācijas rīcību tika pārkāpts Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3.pants, Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 111.pants un noteikumi Nr.276. Pieteicējs 2017.gada 3.maijā nav bijis cietuma 2.korpusa /numurs A/.kamerā, jo vakarā pieteicēju pārveda uz 4.korpusa /numurs B/.kameru. Cietuma administrācijai vienmēr ir zināms, kur atrodas pieteicējs, un gadījumā, ja pie viņa bija atnācis ķirurgs, pieteicēju bija iespējams atrast. Tāpat pieteicējs bija iesniedzis vairākus iesniegumus ar lūgumu izsaukt ārstu.

[3] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu, papildus norādot, ka lietas faktiskajiem apstākļiem neatbilst pieteicēja norādītais, ka 2017.gada 3.maijā viņš tika pārvietots no cietuma 2.korpusa /numurs A/.kameras (pilnā nosaukumā Nr.209) uz 4.korpusa /numurs C/.kameru. No pārvaldes ieslodzīto sistēmas datiem izriet, ka pieteicējs uz 4.korpusa /numurs C/.kameru ir pārvietots 2017.gada 2.maijā. To apliecina arī pieteicēja 2017.gada 2.maija

iesniegums cietuma ķirurgam, kurā viņš personīgi norāda, ka atrodas cietuma 4.korpusa /numurs C/.kamerā. Līdz ar to nav pamatots pieteicēja apgalvojums, ka cietuma administrācija viņu meklēja citā kamerā.

Pieņemšanas laikā pie dermatovenerologa pieteicēja norādītais, ka simptomi ir bijuši jau vairāk kā nedēļu (un periodiski 2016.gadā), liecina par to, ka pieteicējs pēc pirmo simptomu iestāšanās nav vērsies ar lūgumu par medicīniskās palīdzības saņemšanu, savukārt ar šādu iesniegumu pirmo reizi vērsies 2017.gada 2.maijā, kad pieteicējam jau sākušies izdalījumi un asiņošana. Pieteicēja ambulatorā pacienta medicīnas kartē 2017.gada 8.augustā tādi simptomi kā asiņošana un izdalījumi netika fiksēti.

Laika posmā no 2017.gada 4.maija līdz 2017.gada 7.maijam cietumā pieņēma dežurējošais medicīnas personāls – ārsta palīgs, kurš atbilstoši Dežurējošo ārstu palīgu žurnāla datiem svētku dienās ir veicis arī 4.korpusa ieslodzīto personu pieņemšanu. Līdz ar to nav loģiski izskaidrojams, kādu iemeslu dēļ cietuma Uzraudzības daļas amatpersonas būtu ieinteresētas pēc medicīniskās palīdzības pieprasījuma saņemšanas citus ieslodzītos no tā paša korpusa izvest pie dežurējošā medicīniskā personāla, bet tieši pieteicēju nē. Līdz ar to pārvalde kritiski vērtē pieteicēja apgalvojumu, ka laika posmā no 2017.gada 4.maija līdz 2017.gada 7.maijam viņš visu laiku lūdzis cietuma uzraugiem izsaukt ārstu, bet viņa lūgums tika ignorēts.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 15.decembra spriedumu pieteikums daļēji apmierināts, atzīstot par prettiesisku cietuma faktisko rīcību, nesniedzot pieteicējam medicīnisko palīdzību strīdus laika posmā. Latvijas Republikai uzlikts pienākums atlīdzināt pieteicējam morālo kaitējumu 500 *euro* apmērā. Pārējā daļā par kaitējuma atlīdzinājumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Tiesa citēja Satversmes 111.pantā, Latvijas Sodu izpildes kodeksa 78.panta pirmajā daļā, kā arī noteikumu Nr.276 2. un 20.punktā noteikto, norādot, ka no tiesiskā regulējuma izriet, ka apcietinātajam vai notiesātajam (turpmāk – ieslodzītais), atrodoties cietumā, ir tiesības saņemt primāro un sekundāro veselības aprūpi, tostarp, neatliekamo medicīnisko palīdzību. Cita starpā, ieslodzītajam ir tiesības saņemt, bet ieslodzījuma vietai – pienākums nodrošināt sekundāro veselības aprūpi, kuru sniedz cietuma ārsti atbilstoši specialitātei. Ja ārstniecības nepieciešamība tiek konstatēta, to ir jānodrošina cietuma medicīnas daļā, Latvijas Cietumu slimnīcā vai arī ārstniecības iestādē, kura atrodas ārpus ieslodzījuma vietas. Pēdējā gadījumā ieslodzītajam ir jāsedz ar veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu saistītos izdevumus, kā arī transporta un apsardzes izdevumus.

[4.2] Tiesa atzina, ka ar lietā esošajiem pierādījumiem apstiprinās, ka pieteicējam 2017.gada 2.maijā radās vajadzība saņemt medicīnisko palīdzību, kas nav neatliekama, taču ir nepieciešama (akūts dzimumlocekļa iekaisums). Uz šādas palīdzības nepieciešamību pieteicējs ir norādījis vairākkārt, vēršoties pie cietuma ķirurga ar vairākiem iesniegumiem. Tāpat no lietas materiāliem izriet, ka kopš pirmā iesnieguma ar lūgumu nodrošināt pieteicējam ārsta apskati (2017.gada 2.maijs) ir pagājušas sešas dienas, kad pieteicējs ir saņēmis ārsta-dermatovenerologa apskati un medikamentozu terapiju (2017.gada 8.maijs).

Izvērtējot pieteicēja iesniegumos cietuma ķirurgam, apstrīdēšanas iesniegumā, pieteikumā un tiesas sēdē aprakstīto slimības attīstības gaitu un simptomus, tiesa konstatēja, ka pieteicēja situācijā dežurējoša ārsta apskati bija jānodrošina pēc iespējas ātrāk un tuvākajās dienās, negaidot, kad paies svētku dienas un brīvdienas un pieteicējam būs iespēja nodrošināt ārsta-dermatovenerologa apskati.

[4.3] Tiesas ieskatā iestādes norāde, ka 2017.gada 3.maijā ķirurgs bija izsaucis pieteicēju uz pieņemšanu, bet pieteicējs nebija atradies kamerā, jo atradies pastaigu laukumā, neattaisno to apstākli, ka pieteicējam vairākas dienas netika sniegta medicīniskā palīdzība. Cietums ir slēgtā tipa iestāde, kurā ieslodzīto uzraudzība tiek nodrošināta diennakts garumā. Šādos apstākļos cietuma amatpersonām jābūt vienmēr zināmam, kur konkrētajā brīdī atrodas ieslodzītais, lai nepieciešamības gadījumā viņu izsauktu uz ārsta pieņemšanu. Tāpat tiesa kritiski vērtēja uzraudzes /pers. B/ 2017.gada 4.decembra ziņojumu, kurā norādīts, ka pieteicējs atteicās no ārsta apskates un bija ar mieru pārcelt vizīti uz 8.maiju. Minētajā uzraudzes ziņojumā aprakstītā notikumu gaita attiecas uz 5.maiju, nevis 3.maiju, kad pieteicējs nebija atradies kamerā brīdī, kad viņu sauca pie ārsta.

Tiesai nav saprotamas no 2017.gada 2.maija līdz 5.maijam strādājušo uzraugu (/pers. C/, /pers. D/, /pers. E/, /pers. F/ un /pers. B/) ziņojumos un liecībās norādītais, ka viņi neko nav zinājuši par pieteicēja veselības problēmām. No pieteicēja vairākiem cietuma ķirurgam adresētajiem iesniegumiem, kuru aprite notika caur cietuma tajā brīdī strādājošām amatpersonām, izriet, ka pieteicējs bija vērsies pēc palīdzības vismaz rakstiski. Pārvalde nav arī apstrīdējusi, ka pieteicējs bija iesniedzis 2017.gada 2.maija, 4.maija un 5.maija iesniegumus tieši iesniegumos norādītajos datumos. Tātad, tiesas ieskatā, uzraugiem un it īpaši vecākajam uzraugam jābūt zināmam apstāklim, ka pieteicējam no 2017.gada 2.maija līdz 5.maijam bija nepieciešama ārsta apskate. No iestādes sniegtajiem paskaidrojumiem tiesai nekļuva saprotams, kādēļ pieteicējam netika nodrošināta dežurējoša ārsta apskate no 2017.gada 2.maija līdz 7.maijam. Tiesas vērtējumā ārstniecības pakalpojumu pieejamībai ir tik būtiska nozīme personas tiesību nodrošināšanā, ka iestādes rīcība, to nenodrošinot laikus, nozīmē augstākajā mērā neproporcionālu tiesību ierobežojumu.

[4.4] Tiesa secināja, ka cietums prettiesiski no 2017.gada 2.maija līdz 7.maijam nav nodrošinājis pieteicējam dežurējošā ārsta apskati un ārstēšanu akūtas saslimšanas gadījumā, tas skar nozīmīgas intereses – personas veselību. Lietā nav pierādījumu, ka faktiskās pieteicēja veselībai nodarītās sekas ir bijušas smagas un neatgriezeniskas. Vienlaikus tiesai nav šaubu, ka tās sagādājušas pieteicējam nepatīkamas sajūtas un ciešanas. Līdz ar to tiesa atzina, ka tiesību aizskārums nav mazsvarīgs.

[4.5] Ievērojot, ka tiesa cietuma faktisko rīcību, nenodrošinot pieteicēja medicīnisko palīdzību, atzina par prettiesisku, līdz ar to pastāv zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījums (prettiesiskums).

Kā pamatojumu personiskajam kaitējumam (4000 *euro* apmērā) un morālajam kaitējumam (1000 *euro* apmērā) pieteicējs norādīja, ka cietuma prettiesiskās faktiskās rīcības rezultātā viņš ir jutis fiziskas un emocionālas sāpes un savlaicīgi neārstēta dzimumlocekļa iekaisuma rezultātā viņam parādījās rētas.

Tiesa nekonstatēja pamatu personiskā kaitējuma atlīdzināšanai, jo konkrētajā gadījumā nav neviena pierādījuma tam, ka savlaicīgi neārstēta iekaisuma rezultātā pieteicēja veselībai tika nodarīts neatgriezenisks kaitējums. Tāpat nav pierādījumu tam, ka rētas, uz kurām norāda pieteicējs, parādījušās tieši tāpēc, ka ārstēšana netika sniegta savlaicīgi.

Ievērojot, ka cietuma prettiesiska rīcība ir radījusi būtisku pieteicēja tiesību aizskārumu, tiesa atzina, ka pieteicējam nodarītais morālais kaitējums nav atlīdzināms, iestādei atvainojoties, bet ir nosakāms atlīdzinājums naudā. Tiesai nav šaubu, ka, savlaicīgi sniedzot pieteicējam ārstēšanu, slimība nebūtu tik ielaista un iekaisumu būtu iespējams novērst ātrāk, kas nebūtu pieteicējam nodarījis tik lielas ciešanas. Tomēr tiesa ņēma vērā, ka faktiskās pieteicēja veselībai nodarītās sekas nav konstatētas. Morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmērā noteikšanā tiesa ņēma vērā arī vienlīdzības principu un samēroja konkrētajā lietā nosakāmā morālā kaitējuma apmēru ar citās lietās noteikto atlīdzinājumu. Attiecīgi, novērtējot apstākļus lietās Nr.A420536512, Nr.A420360612, Nr.A420182215 un Nr.A420456911, tiesa atzina, ka neviena no tām neatkārto izskatāmās lietas apstākļus, tomēr minētās lietas var kalpot par atskaites punktu, nosakot atlīdzinājumu konkrētajā lietā. Ņemot vērā izskatāmajā lietā konstatēto pieteicēja tiesību aizskāruma raksturu, ilgumu un apmēru, tiesa atzina, ka pieteicējam radītā morālā kaitējuma atbilstīgs atlīdzinājums par prettiesisko cietuma faktisko rīcību, nesniedzot pieteicējam medicīnisko palīdzību, ir nosakāms 500 *euro* apmērā. Pieteikumu par kaitējuma atlīdzinājumu pārējā daļā tiesa noraidīja.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 15.decembra spriedumu daļā, ar kuru apmierināts pieteikums daļā, atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Tiesas apsvērumi un uz tā pamata izdarītie secinājumi nav objektīvi un pamatoti, kā arī ir kļūdaini.

[5.2] No lietas materiāliem izriet, ka vienlaikus ar /pers. B/ 2017.gada 4.decembra ziņojumu bija iesniegtas iekšējās aprites dokumentu „pieprasījums uz izvešanu no kameras uz medicīnisko apskati" kopijas, kas apliecina uzraudzes ziņojumā norādīto. Proti, tieši 2017.gada 3.maija pieprasījumā /pers. B/ veica atzīmi par ārsta apmeklējuma vizītes pārcelšanas piekrišanu uz 2017.gada 8.maiju. Līdz ar to minētajā ziņojumā norādītais datums – 2017.gada 5.maijs – ir pārrakstīšanās kļūda, savukārt informācija par lietas apstākļiem ir sniegta attiecīgi par 2017.gada 3.maiju. Tādējādi tiesa nepamatoti un kļūdaini nevērtēja /pers. B/ sniegto informāciju, jo tā tieši attiecās uz 2017.gada 3.maija notikumiem.

Ņemot vērā pieteicēja saņemto piekrišanu pārcelt vizīti uz 2017.gada 8.maiju, par ko /pers. B/ veica atzīmi attiecīgajā dokumentā, pieteicēja 2017.gada 2.maija iesniegums tika atstāts ķirurga lietvedībā ar mērķi pieteicēju atkārtoti izsaukt 2017.gada 8.maijā, kas arī tika izdarīts, ko apliecina gan veiktais ieraksts pieteicēja ambulatora pacienta medicīnas kartē, gan cietuma 2017.gada 8.maija pieprasījumā uz izvešanu no kameras uz medicīnisko apskati.

[5.3] Strīdus laika periodā cietumā bija spēkā ieslodzīto aprites kārtība, kura tika apstiprināta ar cietuma 2017.gada 20.februāra rīkojumu Nr.25 „Par ieslodzīto korespondences apriti Rīgas Centrālcietumā". Saskaņā ar minētā rīkojuma noteikumiem pieteicēja 2017.gada 2.maija iesniegums tika nodots cietuma Medicīnas daļai 2017.gada 3.maijā. Savukārt pieteicējs savus 2017.gada 4.maija un 5.maija iesniegumus varēja ievietot aizzīmogotā kastītē tikai 2017.gada 7.maijā laikā no plkst. 20:00 līdz 21:30. Savukārt šķirošanas komisija tos pēc piekritības nodeva Medicīnas daļai pirmajā darba dienā, proti, 2017.gada 8.maijā. Ievērojot šādu iesniegumu aprites kārtību, iesniegumos minētā informācija netiek izpausta nepiederīgajām personām, tajā skaitā uzraugiem, kas dienēja strīdus laika periodā. Tādējādi kļūdains ir tiesas secinājums, ka uzraugiem un korpusa vecākajam uzraugam, bez ieslodzītā tiešas mutiskās vēršanās pie uzraugiem ar informāciju par veselības problēmām vai ārstu speciāli nodotas informācijas par noteiktā ieslodzītā veselības stāvokļa kontroli, varēja vai vajadzēja būt zināms pieteicēja veselības stāvoklis. Rakstveida informācija par pieteicēja pieteikto ārsta apmeklējumu netiek izpausta.

[5.4] Tiesa nepamatoti nevērtēja apstākli, ka pieteicējs 2017.gada 8.maijā pieņemšanas laikā pie dermatovenerologa norādīja, ka simptomi viņam ir bijuši jau vairāk kā nedēļu (un periodiski 2016.gadā), kas, atbildētājas ieskatā, liecina par to, ka pieteicējs pēc pirmo simptomu iestāšanās nav vērsies ar lūgumu par medicīniskās palīdzības saņemšanu, savukārt ar šādu iesniegumu pirmo reizi vērsās tikai 2017.gada 2.maija vakarā, kad pieteicējam, pēc viņa norādītā, jau sākās izdalījumi un asiņošana. Tādējādi uzskatāms, ka pieteicējs savlaicīgi nav rīkojies, lai nepieļautu slimības attīstību un paasināšanos.

[5.5] Atbildētājas ieskatā ir būtiski, ka, pieteicējam zinot iesniegumu aprites kārtību, kopsakarā ar pieteicēja aprakstīto veselības stāvokli (asiņošana, strutošana, nespēja gulēt un pārvietoties), pieteicējs nav gaidījis ārsta pieņemšanu kamerā, bet aizgāja ārpus kameras aktivitātēs.

[5.6] Lai arī tiesas sēdē pieteicējs norādīja, ka lielākās sāpes viņam izraisīja pārvietošanās, tomēr pieteicējs visu laiku, izņemot 2017.gada 5.maiju, izmantoja tiesības uz pastaigu, bet 2017.gada 8.maijā, nesagaidot ārsta pieņemšanu, aizgāja uz mācībām. Vienlaikus no pieteicēja ambulatorā pacienta medicīnas kartē norādītās informācijas, kas tika fiksēta 2017.gada 8.maija pieņemšanas laikā, izriet, ka pieteicēja aprakstītie simptomi (asiņošana un izdalījumi) netika fiksēti. Minētais liecina, ka pieteicējs pārspīlē savu ciešanu līmeni.

[5.7] Pieteicējs ar savu uzvedību ir daļēji atbildīgs par slimības ārstēšanas kavējumu, proti, savlaicīgi nav vērsies pie cietuma ārsta (pamanot pirmos simptomus pirms 2017.gada 2.maija), lai arī apzinājās, ka viņa iesniegumi tiks pieņemti aizzīmogotā kastē tikai 2017.gada 7.maijā, bet cietuma Medicīnas daļā tiks saņemti tikai 2017.gada 8.maijā. Pieteicējs nav vērsies pie cietuma Uzraudzības daļas amatpersonām ar mutisku lūgumu nodrošināt dežurējošā ārsta pieņemšanu.

[6] Pieteicējs rakstveida paskaidrojumā apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, papildus norādot, ka neatkarīgi no tā, vai pieteicējs ir devies pastaigā vai aizgāja uz mācībām, ja ir paredzēta izsaukšana pie ārsta, tad uzraugi vienmēr zina, kur atrodas ieslodzītais. Pieteicējam, atrodoties ieslodzījuma vietā, ir tiesības uz pastaigu, turklāt svaigais gaiss uzlaboja pieteicēja pašsajūtu, kā arī došanās pastaigā pieteicējam neprasīja lielas piepūles. Turklāt cietuma iekšējās kārtības noteikumos nav rakstīts, ka pirms paredzētās ārsta vizītes ieslodzītais nevar doties pastaigā. Pieteicējam nav saprotams /pers. B/ 2017.gada 4.decembra ziņojumā norādītais, ka pieteicējs atteicās no ārsta apskates un bija ar mieru pārcelt vizīti uz 8.maiju. Lietas materiālos neatrodas pieteicēja parakstīts dokuments, kurā viņš atsakās no ārsta apmeklējuma. Turklāt /pers. B/ vienā ziņojumā raksta, ka pieteicējs pats atteicās no ārsta apmeklējuma, bet citā ziņojumā raksta, ka pieteicējs neatradās kamerā.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums tā pārsūdzētajā daļā ir pamatots un apmierināms.

[9] Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru pieteicēja pieteikums apmierināts, iesniedza atbildētājs. Līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums ir stājies spēkā daļā, ar kuru noraidīts pieteicēja pieteikums daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu apjomā, kas pārsniedz 500 *euro*, kā arī daļā, ar kuru noraidīts pieteicēja prasījums par personiskā kaitējuma atlīdzināšanu 4000 *euro* apmērā. Līdz ar to apelācijas kārtībā ir izvērtējams pieteicēja prasījums par cietuma faktisko rīcību – medicīniskās palīdzības nesniegšanu pieteicējam laika posmā no 2017.gada 2.maija līdz 2017.gada 7.maijam un morālā kaitējuma atlīdzināšanu 500 *euro* apmērā.

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu kopsakarā ar procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem un pieteikumā un apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir pamatots. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, kas norādīta šī sprieduma 4.punktā, un atkārtoti Administratīvā procesa likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus nenorāda.

Apgabaltiesas vērtējumā apelācijas sūdzības argumentu analīze kopumā nenoved pie secinājumiem, ka pirmās instances tiesas spriedums būtu kļūdains.

[11] Apgabaltiesa konstatē, ka kopš pirmā iesnieguma ar lūgumu nodrošināt pieteicējam ārsta apskati (2017.gada 2.maijs) ir pagājušas sešas dienas, kad pieteicējs ir saņēmis ārsta-dermatovenerologa apskati un medikamentozu terapiju (2017.gada 8.maijs).

2017.gada 2.maija iesniegumā pieteicējs ir lūdzis viņu steidzami izsaukt pie ārsta. Apgabaltiesa konstatē, ka lietā nav strīda par to, ka šāds pieteikums ir saņemts pārvaldē 2017.gada 2.maijā. Tāpat iestāde faktiski neiebilst pret to, ka pieteicējam bija tiesības saņem ārsta konsultāciju jau 2017.gada 3.maijā, proti, nākamajā dienā. Strīds lietā ir par to, kādēļ pieteicēja nogādāšana pie ārsta nav notikusi līdz 2017.gada 8.maijam. Lietas dalībnieku sniegtais faktisko apstākļu izklāsts ir atšķirīgs. Atbildētāja izsaka apgalvojumu, ka pieteicējs pats ir atteicies no ārsta apmeklējuma. Savukārt pieteicējs norāda, ka ir katru dienu lūdzis viņu aizvest pie ārsta, bet tas ir noticis vienīgi pēc svētkiem 2017.gada 8.maijā.

[12] Apgabaltiesa konstatē, ka cietuma administrācija ir veikusi atsevišķas darbības, lai pieteicēju nogādātu pie ārsta 2017.gada 3.maijā. Tā uz pieteicēja iesnieguma ir veikts ieraksts, kas datēts ar 2017.gada 3.maiju, par to, ka pieteicējs neatrodas kamerā. Arī pieteicēja ambulatorā pacienta medicīnas kartē 2017.gada 3.maijā ir veikts ieraksts par to, ka pieteicējs neatrodas kamerā.

Šie ieraksti norāda, ka cietuma darbinieki ir ieradušies kamerā, kurā atrodas pieteicējs, bet nav viņu sastapuši. Tāpat ieraksti norāda, ka iestādes darbinieki ir apmierinājušies ar šī fakta konstatēšanu, proti, ieraksts neapliecina, ka būtu veiktas citas darbības, tai skaitā, noskaidrots pieteicēja viedoklis.

Apgabaltiesas vērtējumā šādi ieraksti pārliecinoši norāda uz to, ka cietuma darbinieki nav nodrošinājuši pieteicējam tiesības apmeklēt ārstu nevis tādēļ, ka pieteicējs būtu piekritis pārlikt ārsta apmeklējumu uz 2017.gada 8.maiju, bet cietuma darbinieku formālas attieksmes dēļ. Ņemot vērā, ka cietums ir slēgta tipa iestāde, tad cietuma darbinieku rīcībā kopumā ir precīza informācija par pieteicēja atrašanās vietu. Saskaņā ar iestādes sniegtajiem datiem pieteicējs 2017.gada 3.maijā bija izvests pastaigā. Līdz ar to cietuma administrācijai nebija nozīmīgu šķēršļu, lai aizvestu pieteicēju pie ārsta 2017.gada 3.maijā. Ņemot vērā, ka pieteicējs atradās cietuma teritorijā, tad cietuma darbinieks principā nevarēja uzskatīt, ka ir veicis savus pienākumus, proti, nodrošinājis pieteicēja nogādāšanu pie ārsta. Pieteicējs nevar patstāvīgi doties pie ārsta. Tāpat notiesātajam nav iespējas izvēlēties, cikos viņš var iet pastaigā. Līdz ar to cietuma darbiniekiem bija jākonstatē fakts, ka pieteicējs ir izvests pastaigā, kā arī jādodas uz pastaigas laukumu, lai aizvestu pieteicēju pie ārsta.

[13] Atbildētāja apelācijas sūdzībā norāda, ka pieteicējs ir piekritis ārsta apmeklējuma pārcelšanai no 2017.gada 3.maija uz 2017.gada 8.maiju. Šāds pamatojums tiek norādīts, atsaucoties uz cietuma darbinieces /pers. B/ 2017.gada 4.decembra

ziņojumu (*lietas 1.sējuma 160.lapa*). /pers. B/ ziņojumā tiek norādīts, ka 2017.gada 5.maijā (kļūdaini norādīts datums), darbiniece uzzināja, ka pieteicējs atrodas pastaigā. Informācija tika nodota medicīnas daļai. Atkārtoti pienākot pēc pusdienām, pieteicējs esot pateicis, ka viņš nekur neies un piekrita pārcelt vizīti pie ārsta uz 2017.gada 8.maiju.

Apgabaltiesa nepiešķir ticamību /pers. B/ 2017.gada 4.decembra ziņojumam vairāku apsvērumu dēļ. Apgabaltiesa konstatē, ka lēmumā nav norādīts šāds apstākļu kopums, proti, ka pieteicējs būtu piekritis pārcelt ārsta apmeklējumu uz 2017.gada 8.maiju. Līdz ar to iestāde nebija konstatējusi šādu apstākļu esību lēmuma pieņemšanas brīdī. Iestāde lēmumu pamato ar ierakstiem pieteicēja ambulatorā pacienta medicīnas kartē, kas nesatur šāda rakstura informāciju. Tādējādi iestāde lēmumā ir atzinusi, ka cietuma darbinieka rīcība, aprobežojoties vienīgi ar fakta konstatāciju, ka persona nav kamerā, ir tiesiska, proti, ka šādā veidā var "izpildīt" pieteicēja pieprasījumu pēc medicīniskās palīdzības sniegšanas. Līdz ar to lēmuma pamatojums jau pats par sevi ir nepareizs.

Apgabaltiesa arī vērš uzmanību uz to, ka pieteicēja ambulatorā medicīnas kartē nav veikts ieraksts par to, ka pieteicējs ir piekritis ārsta apmeklējuma pārcelšanai uz 2017.gada 8.maiju. Līdz ar to šādu apstākļu esību neapstiprina citi lietā esoši pierādījumi.

Ziņojums no /pers. B/ ir saņemts pēc tam, kad saistībā ar pieteicēja pieteikumu tiesā jau bija ierosināta administratīvā lieta par iestādes faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā un personiskā kaitējuma atlīdzināšanu. Ziņojuma sniegšana pēc ievērojama laika posma samazina tā ticamību, jo personu izvešana pie ārsta ir pietiekami ikdienišķa darbība cietuma darbiniekiem, lai būtu sagaidāms, ka visas notikumu detaļas tiktu saglabātas atmiņā pēc ilgāka laika posma.

Pieteicēja darbība kopumā visa procesa laikā ir bijusi pietiekami aktīva, kā arī pietiekami nemainīga satura ziņā tajā aspektā, ka tā neapstiprina faktu, ka pieteicējs būtu devis piekrišanu ārsta apmeklējuma pārcelšanai. Pieteicējs 2017.gada 4.maijā iesniegumā (reģ. Nr.503/K) norādīja, ka viņam ir veselības problēmas, bet cietuma administrācija nav reaģējusi uz viņa iesniegumu. Līdzīga satura iesniegums datēts ar 2017.gada 5.maiju (reģ. Nr.504/K). Tāpat pieteicējs bez kavēšanās ir iesniedzis sūdzību atbildētājam (2017.gada 11.maijā), norādot, ka viņa 2017.gada 2.maija iesniegums nav izskatīts savlaicīgi.

Apgabaltiesa atzīst par ticamiem atbildētājas paskaidrojumus, kuros norādīts, ka pieteicēja 2017.gada 4. un 5. maija iesniegumi tika faktiski apstrādāti tikai 2017.gada 8.maijā. Tomēr minētais apstāklis nemaina apgabaltiesas secinājumus, ka nav konstatējams, ka pieteicējs kādā laika brīdī būtu paudis gribu pārcelt ārsta apmeklējumu uz vēlāku laiku.

[14] Apgabaltiesas vērtējumā grūtāk ir pārbaudāms tas, vai pieteicējs mutvārdos laika posmā no 2017.gada 3.maija līdz 8.maijam ir vērsies pie dežūrējošā cietuma personāla, prasot viņa aizvešanu pie ārsta. Pieteicējs norāda, ka viņš ir vērsies arī mutvārdos, bet personāls norādīja, ka pieprasījums ir izpildāms rakstveida formā. Cietuma uzraugi /pers. E/, /pers. F/ un /pers. D/ sniegtajās liecībās un paskaidrojumos neapstiprināja to, ka pieteicējs būtu mutvārdos izteicis lūgumu par viņa nogādāšanu pie ārsta. Pieteicējs pirmās instances tiesas sēdē norādīja, ka vērsās ar lūgumu pie /pers. E/, bet saņēmis atteikumu.

Apgabaltiesa pieļauj iespējamību, ka pieteicējs bija arī mutvārdos /pers. E/ izteicis lūgumu par viņa nogādāšanu pie ārsta vai vismaz interesējies par to, kādēļ viņš nav nogādāts pie ārsta. Šādā kontekstā pieteicējs arī varēja saņemt atbildi, ka ārsts ir aizņemts un pieteicējam ir jāuzraksta iesniegums rakstveidā. Pieteicējs pirmās instances tiesai norādīja, ka nevēlējās precīzi norādīt slimību kameru uzraugam. Minētais nozīmē, ka pieteicējs visticamāk sniedza visai nekonkrētu informāciju cietuma uzraugam par to, kādēļ tieši pieteicējs būtu jānogādā steidzami pie ārsta. Savukārt tas varēja radīt darbiniekam priekšstatu, ka pieprasījums tiek izteikts bez īpaša pamatojuma. Līdz ar to pastāv iespējamība, ka pieteicēja sniegtais pieprasījums tika uztverts vairāk kā informācijas pieprasījums, bet netika tieši identificēts, ka pieteicējam ir nepieciešama steidzama medicīniskā palīdzība.

[15] Pieteicēja prasījums apelācijas instancē ir izvērtējams kā prasījums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu 500 *euro* apmērā, jo pārējā daļā pieteicēja prasījums ir noraidīts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu.

Atbildētājas bezdarbība kopumā apdraudēja pieteicēja veselību. Bezdarbības radītas paliekošas kaitējuma sekas lietā nav konstatētas. Slimības raksturs liecina par to, ka medicīniskās palīdzības savlaicīga nesniegšana varēja pastiprināt fiziskas neērtības pieteicējam, jo savlaicīgāka ārstēšanas uzsākšana būtu atvieglinājusi pieteicēja nepatīkamās sajūtas, ko radīja iekaisums (infekcioza saslimšana). Aizskārums ir vērtējams kā nozīmīgs tiesību aizskārums, kā arī tāds, kas rada ciešanas (fiziska rakstura neērtības), kuru atlīdzināšanu nevar veikt vienīgi ar atvainošanos. Šādos apstākļos morālā kaitējuma atlīdzības apmērs nav nosakāms mazāks par 500 *euro*.

[16] Tā kā pieteikums daļā tiek apmierināts, pieteicējam saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu atmaksājama viņa samaksātā valsts nodeva par pieteikumu 30 *euro* apmērā *(lietas 1.sējuma 51.lapa)*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Apmierināt /pers. A/ pieteikumu daļā.

Atzīt par prettiesisku Rīgas Centrālcietuma faktisko rīcību, laika posmā no 2017.gada 2.maija līdz 2017.gada 7.maijam nesniedzot /pers. A/ medicīnisko palīdzību.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt /pers. A/ morālo kaitējumu 500 *euro* apmērā.

Piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ (personas kods /personas kods/) viņa samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

V.Poķis

Tiesnesis referents

U.Mihailova

Tiesneši

O.Priedītis